

Zmiany klimatyczne i banki

Pytania, jakie powinny sobie zadać rady nadzorcze

Organy regulacyjne odpowiedzialne za branżę usług finansowych podejmują szeroko zakrojone działania w celu zapewnienia, że banki na całym świecie są świadome zagrożeń związanych ze zmianami klimatu, sformułują odpowiednie strategie i dostosują model swojej działalności w taki sposób, aby ograniczyć ryzyko klimatyczne. Regulatorzy oczekują, że organy zarządcze banków, a w szczególności osoby pełniące funkcje nadzorcze, stawią czoła temu wyzwaniu i będą skutecznie sprawować nadzór nad procesem identyfikacji i przeciwdziałania ryzyku klimatycznemu.

Bo choć temat jest znany od dawna, wiele wyzwań związanych ze zmianami klimatycznymi jest nowe, ważne i skomplikowane. Poniżej przybliżamy najważniejsze kwestie radom nadzorczym i zarządom banków, by pomóc im sprostać oczekiwaniom organów regulacyjnych.

Jak reagować na kryzys klimatyczny?

W ostatnich latach nastąpiła wyraźna zmiana w podejściu do zmian klimatycznych. Społeczeństwo domaga się natychmiastowych działań. Zmiany klimatyczne zajmują czołowe miejsce w planach wielu państw, a rządy koncentrują się na sposobach realizacji kluczowych zobowiązań, takich jak osiągnięcie neutralności emisyjnej dwutlenku węgla do 2050 roku. Wypełnienie tych zobowiązań wymagało będzie całościowej transformacji gospodarki. W związku z tym podejmowane są liczne działania legislacyjne i nadzorcze skierowane do jednostek świadczących usługi finansowe.

Organy nadzoru bankowego koncentrują się na tym, jak ryzyko fizyczne (związane ze zmianami klimatu), oraz ryzyko związane z transformacją (zmiany regulacji, rynków, oczekiwań klientów itp.), a także ryzyko reputacyjne dotyczące odpowiedzialności w związku ze zmianą klimatu przekłada się na ryzyko finansowe i niefinansowe. Opracowują także wytyczne dotyczące tego jak banki powinny zarządzać tymi rodzajami ryzyka.

W 2021 roku przypada szereg kluczowych terminów regulacyjnych i nadzorczych.¹ Brytyjski Urząd ds. Regulacji Ostrożnościowych (*Prudential Regulation Authority*, PRA) ogłosił, że koniec roku 2021 to ostateczny termin, do którego brytyjskie banki (i firmy ubezpieczeniowe), mają w pełni wdrożyć swoje strategie zarządzania ryzykiem finansowym związanym z klimatem, a Bank Anglii ma uruchomić dwuletni scenariusz eksploracyjny poświęcony zmianom klimatu w czerwcu 2021 r. Europejski Bank Centralny (EBC) również wymaga, aby banki należące do Unii Bankowej przeprowadziły samoocenę zgodności z wytycznymi w zakresie ryzyka klimatycznego i środowiskowego w 2021 roku, tzn. przed pełnym przeglądem nadzorczym, który będzie miał miejsce w 2022 roku.

Chociaż, jak dotąd, Europa wydaje się przodować jeśli chodzi o wprowadzanie przepisów w związku z ryzykiem klimatycznym, w USA również nastąpiły pewne kluczowe zmiany. We wrześniu *Commodity Futures Trading Commission* - niezależna amerykańska

agencja federalna powołana do regulacji rynku kontraktów terminowych, opublikowała swój pierwszy raport na temat zarządzania ryzykiem klimatycznym. W odpowiedzi na ten raport, Departament Usług Finansowych Stanu Nowy Jork, jako pierwszy wśród amerykańskich organów regulacyjnych, sformułował oczekiwania związane z ochroną klimatu wobec firm podlegających jego nadzorowi.² Można też oczekiwać, że zmiany klimatyczne nadal będą ważnym tematem dla administracji Bidena.

W przypadku banków nie chodzi jednak tylko o dotrzymanie terminów wyznaczonych przez organy nadzoru. Działania na rzecz ochrony klimatu to nie „miły dodatek” do strategii - to absolutna konieczność. Zarządy i rady banków, które nie podejmą działań teraz, ryzykują, że w perspektywie średnio- i długoterminowej nie będą w stanie prowadzić rentownej działalności. Co więcej, mogą również nie wykorzystać możliwości, które pojawią się wraz z klimatyczną i szerzej – zrównoważoną (ESG) transformacją gospodarczą.

Należyte przygotowanie do świadczenia usług finansowych na miarę przyszłości może przyczynić się do stworzenia znaczącej przewagi konkurencyjnej. W tym roku na przykład, odnotowano znaczny napływ środków dla ekologicznych produktów inwestycyjnych, ekologiczne indeksy akcji osiągają dobre wyniki, a rynek zielonych obligacji szybko się rozwija (często występuje nadsubskrypcja, dodatkowo, na rynkach pierwotnych (tzw. *greenium*) ceny zielonych obligacji wydają się korzystniejsze w porównaniu z obligacjami konwencjonalnymi).³

Pochylając się nad problemem zmian klimatycznych organy zarządzające banków muszą określić strategię i apetyt na ryzyko, uwzględniając zarówno zagrożenia jak i możliwości wynikające ze zmian klimatu i przejścia na bardziej ekologiczny model gospodarki. Muszą też dopilnować, aby strategia i apetyt na ryzyko znalazły swoje odbicie w praktykach zarządzania ryzykiem, a także aby struktury nadzorcze banku odpowiednio je wspierały.

Banki i ubezpieczyciele działający w Polsce traktują to zagadnienie odpowiedzialnie i podejmują się m.in. działań w zakresie podnoszenia świadomości i wiedzy, definiowania strategii uwzględniających kwestie ESG i Klimatu, zarządzania ryzykiem działalności i ryzykiem operacyjnym (w tym szczególnie ryzykiem kredytowym), jak również określanie operacyjnych sposobów wyceny i uwzględniania ryzyk klimatycznych i ESG w swoich modelach. Istotnym wyzwaniem będzie uzyskanie informacji i danych dotyczących poziomu ryzyka ESG w tym wpływu na klimat (zgodnie z Taksonomią) od swoich Klientów.

Zmiana klimatu to nowe, ważne i złożone wyzwanie

Organy regulacyjne na całym świecie opublikowały szereg dokumentów określających oczekiwania w zakresie zarządzania ryzykiem klimatycznym.⁴ Koncepcje, na bazie których sformułowano te oczekiwania, są bardzo podobne do koncepcji stosowanych odnośnie do innych rodzajów ryzyka, co oznacza, że banki mogą w pewnym stopniu wykorzystać istniejący aparat

nadzoru i zarządzania ryzykiem. Niezależnie od powyższego, pod pewnymi względami ryzyko związane z klimatem różni się jednak od innych zagrożeń i dlatego banki nie mogą po prostu mechanicznie powielać struktur i procedur stosowanych dla innych rodzajów ryzyka (Wykres 1).

Wykres 1. Wyzwania: Dlaczego nie można po prostu zastosować takich samych procedur i struktur jakie wykorzystujemy dla innych rodzajów ryzyka?

Dane

Nie ma odpowiednich, wystarczająco szczegółowych i wybiegających w przyszłość danych. Chociaż dostępnych jest wiele ratingów klimatycznych, różnorodność metodologii stosowanych przez jednostki dostarczające takich danych powoduje, że oceny przypisywane poszczególnym kontrahentom mogą się znacznie różnić.

Przewidywanie ryzyka na przyszłość

Ryzyko klimatyczne jest wysoce niepewne i nie rozprzestrzenia się liniowo; co więcej, zagrożenia związane z klimatem mogą oddziaływać na wiele kategorii ryzyka jednocześnie. Do oszacowania tego ryzyka nie można wykorzystać informacji o stratach poniesionych w przeszłości.

Due diligence

W odniesieniu do ryzyka klimatycznego - należytej staranności należy przestrzegać wobec wszystkich (istotnych) kontrahentów, z którymi bank zawiera transakcje w ramach łańcucha wartości. Może to wymagać zbadania ogólnej strategicznej odporności klientów na ryzyko klimatyczne, w tym ich aktywów fizycznych i finansowych.

Wiedza specjalistyczna

W sektorze bankowym brakuje wiedzy specjalistycznej na temat ryzyka klimatycznego na wszystkich szczeblach, ponieważ wymagane w tym względzie umiejętności i doświadczenie są czymś nowym, a potrzebna wiedza jest rozległa.

Perspektywa czasowa

Ryzyko klimatyczne materializuje się w długim horyzoncie czasowym, co oznacza, że banki będą zmuszone wydłużyć horyzonty planowania strategicznego, które zazwyczaj wynoszą od trzech do pięciu lat.

Proporcjonalność

Nie wiadomo dokładnie jakie struktury zarządzania i nadzoru będą wymagane w przypadku instytucji różnej wielkości, ani też jaki poziom szczegółowości będzie konieczny, aby sprostać standardom i obowiązkom informacyjnym.

Pokonywanie wyzwań: kluczowe zagadnienia, które należy wziąć pod uwagę

Aby skutecznie sprawować nadzór nad procesem identyfikacji i przeciwdziałania ryzyku klimatycznemu, organy zarządcze i nadzorcze banku muszą priorytetowo podejść do pięciu zasadniczych aspektów, które pozwolą efektywnie zarządzać

ryzykiem, a także spełnić oczekiwania regulacyjne. Zarządy i rady nadzorcze powinny przy tym nie stracić z oczu wyzwań wskazanych powyżej (Wykres 1).

1

Strategia i model biznesowy

Aby zapewnić sobie długoterminową odporność na ryzyko klimatyczne, bank musi uwzględnić to ryzyko w swojej strategii i modelu biznesowym. Dzięki temu, zastosowane podejście będzie spójne, tak na poziomie korporacyjnych ambicji banku w zakresie zmian klimatycznych jak i jego działalności biznesowej. Pomoże to również ujednolicić stanowisko banku wobec zarządzania ryzykiem we wszystkich aspektach działalności.

Brak spójnego podejścia do ryzyka klimatycznego może z kolei narazić na szwank dobre imię banku, jeśli interesariusze uznają, że deklarowane ambicje banku nie znajdują odzwierciedlenia w działaniu. Analizując aspiracje banku, trzeba również ustalić, czy bank ma być „pionierem”, na przykład w zakresie ujawniania informacji rynkowych czy w rozwoju nowych produktów i usług.

Strategia i model biznesowy

Bank powinien uwzględnić kwestie związane ze zmianami klimatycznymi w swojej strategii i w modelu biznesowym, określając jasną drogę do osiągnięcia globalnych celów, np. neutralności emisyjnej. Trzeba też zadbać o to, by słowa przekuć w czyny aby nie zostać posądzonym o „greenwashing”.

Kwestie do rozważenia

Odporność modelu biznesowego na zmiany klimatyczne jest rozważana w perspektywie krótko-, średnio- i długoterminowej.

Narzędzia (np. analiza scenariuszy) są wykorzystywane w celu zapewnienia, że strategia uwzględnia zewnętrzne – zmienne i niepewne **środowisko biznesowe**.

W odniesieniu do zmian klimatycznych ustala się **konkretne cele** strategiczne, limity i kluczowe wskaźniki wydajności.

Rozważane są **możliwości** przekształcenia produktów i usług na takie, które spełniać będą wymogi ekologicznej gospodarki.

Polityka zaangażowania interesariuszy, która obejmuje komunikację z interesariuszami i wsparcie klientów w realizacji ich celów klimatycznych.

Przykładowe pytanie

Czy nasza strategia zarządzania ryzykiem fizycznym, ryzykiem związanym z transformacją i ryzykiem (reputacyjnym) jest dostosowana do celów korporacyjnych w zakresie zrównoważonego rozwoju?

2

Zarządzanie i kultura

Struktury zarządcze oraz kultura banku muszą współgrać z podejściem do zarządzania ryzykiem, a także propagować strategię dotyczącą zmian klimatycznych i apetytu na ryzyko w całej firmie. Bank powinien wprowadzić jasne procedury i ścieżkę decyzyjną w zakresie ryzyka klimatycznego oraz dysponować namacalnymi dowodami na to, że ryzyko to jest oceniane, monitorowane, zarządzane i uwzględniane na wszystkich odpowiednich szczeblach (strategicznym, portfeli

oraz operacyjnym), a także że informacje związane ze zmianami klimatycznymi mają wpływ na decyzje banku. Należy przygotować plan działania dotyczący zidentyfikowanych obszarów ryzyk i szans. Systemy nadzoru i zarządzania ryzykiem muszą dysponować odpowiednimi zasobami. Zarząd i rada mają za zadanie ustalać priorytety w zakresie działań pro-klimatycznych, muszą świecić przykładem i nadać „odpowiedni ton” całej organizacji.

Zarządzanie i kultura

Zarząd i rada nadzorcza „nadają ton” i ustalają strategię, kulturę ryzyka, apetyt na ryzyko oraz ramy odniesienia dla kontroli wewnętrznej w zakresie ryzyka klimatycznego, zapewniając podział obowiązków pomiędzy trzy linie obrony.

Kwestie do rozważenia

Zarząd **określa priorytety i program działań** pro-klimatycznych w banku.

Zarząd stawia kierownictwu wyższego szczebla pytania na temat luk i niepewności w zakresie danych dotyczących zmian klimatycznych oraz **informacji zarządczych**.

Brak doświadczenia i potrzeby szkoleniowe w kwestiach zmian klimatycznych są identyfikowane i uzupełniane - warto zastanowić się nad możliwością zaangażowania ekspertów zewnętrznych.

Zarząd i rada nadzorcza skutecznie rozpowszechniają strategię w zakresie zmian klimatycznych i gotowość do podejmowania ryzyka w skali całego banku.

Kultura **banku, wynagrodzenia i programy motywacyjne** są dostosowane do strategii w zakresie zmian klimatycznych.

Przykładowe pytanie

Czy mamy dostęp do wystarczająco szerokiej wiedzy, umiejętności i doświadczenia, aby skutecznie stawiać wyzwania kierownictwu wyższego szczebla?

3

Zarządzanie ryzykiem

Ryzyko klimatyczne trzeba w pełni zintegrować z koncepcją zarządzania ryzykiem obowiązującą w banku, poczynszysy od ustalenia apetytu na ryzyko, poprzez identyfikację ryzyka, aż po działania na rzecz jego ograniczania. To przedsięwzięcie czasochłonne, szczególnie ze względu na kwestię dostępności danych i rozwój technik modelowania ryzyka, ale organy nadzoru oczekują, że banki już teraz będą podejmować wysiłki w tym zakresie opracowując jednocześnie plany w celu dalszego rozwoju swoich umiejętności. Kluczowe znaczenie ma jasna deklaracja

apetytu na ryzyko, zgodna ze strategią biznesową i ogólną strategią banku w zakresie zmian klimatycznych. Bank musi z całą pewnością ustalić wszystkie kluczowe obszary ryzyka i zapewnić zastosowanie odpowiednich wskaźników ryzyka klimatycznego w odniesieniu do swoich portfeli. Kluczowym zadaniem dla zarządu będzie tu zebranie informacji na temat wszelkich niepewności co do danych dotyczących ryzyka klimatycznego i przygotowanie dobrze udokumentowanego planu zarządzania tymi obszarami niepewności.

Zarządzanie ryzykiem

Zarząd odpowiada za określenie apetytu na ryzyko, ale przede wszystkim musi mieć zaufanie do danych na temat rozpoznanych rodzajów ryzyka oraz do wskaźników używanych, aby to ryzyko zmierzyć. W swoich decyzjach, zarząd musi mieć świadomość wszelkich obszarów niepewności w zakresie danych na temat ryzyka klimatycznego znajdujących się w posiadaniu banku.

Kwestie do rozważenia

Proces **identyfikacji ryzyka** dotyczy pełnej gamy zagrożeń klimatycznych, na które narażony jest bank.

Wskaźniki ryzyka klimatycznego zostały odpowiednio zmapowane do portfeli banku.

Zarząd rozumie **skalę niepewności** we wskaźnikach dotyczących ekspozycji banku na ryzyko klimatyczne.

Apetyt na **ryzyko klimatyczne** ustalono na poziomie zarządu i jest on dostosowany do strategii banku w zakresie zmian klimatycznych.

W przypadku wykrycia istotnych obszarów ryzyka klimatycznego, **podejmowane są działania** mające na celu złagodzenie zidentyfikowanych zagrożeń.

Przykładowe pytanie

Czy wiemy, jaka jest skala niepewności we wskaźnikach dotyczących ekspozycji banku na ryzyko klimatyczne?

4

Analiza scenariuszy

Analiza scenariuszy jest ważnym narzędziem służącym zrozumieniu skali ekspozycji na ryzyko klimatyczne oraz planowaniu strategicznemu. Bank powinien rozważyć wystarczająco szeroki wachlarz scenariuszy o odpowiednim poziomie szczegółowości, aby właściwie ocenić ryzyko dla realizacji swoich celów zarządzania ryzykiem i szerzej pojmowanych celów związanych ze zmianami klimatycznymi. Zarząd musi mieć

pewność, że bank posiada wymagane kompetencje i infrastrukturę do przeprowadzenia skrupulatnej analizy scenariuszy oraz że stosowane scenariusze są wystarczająco rygorystyczne i kompleksowe. Powinien też potwierdzić z wyższą kadrą kierowniczą, że w ramach każdego ze scenariuszy bank będzie mieć dostęp do wystarczających środków finansowych.

Analiza scenariuszy

W ramach analizy scenariuszy bank musi stosować w pełni zintegrowane podejście. Rolą zarządu będzie w tym przypadku potwierdzenie, że analiza scenariuszy banku odpowiada jego strategii i możliwościom realizacji celów związanych z klimatem.

Kwestie do rozważenia

Analiza scenariuszy jest dostosowana do celów zarządzania ryzykiem i szerszej strategii klimatycznej.

Bank posiada odpowiednie **możliwości i infrastrukturę**, aby przeprowadzić dogłębną analizę scenariuszy.

Bank bierze pod uwagę szereg potencjalnych scenariuszy, a **wybrane scenariusze** są wystarczająco rygorystyczne i kompleksowe.

Bank jest dobrze przygotowany, aby spełnić **oczekiwania regulacyjne** (np. ICAAP i testów warunków skrajnych).

Działania zarządcze i związane z nimi koszty w ramach poszczególnych scenariuszy zostały jasno określone.

Przykładowe pytanie

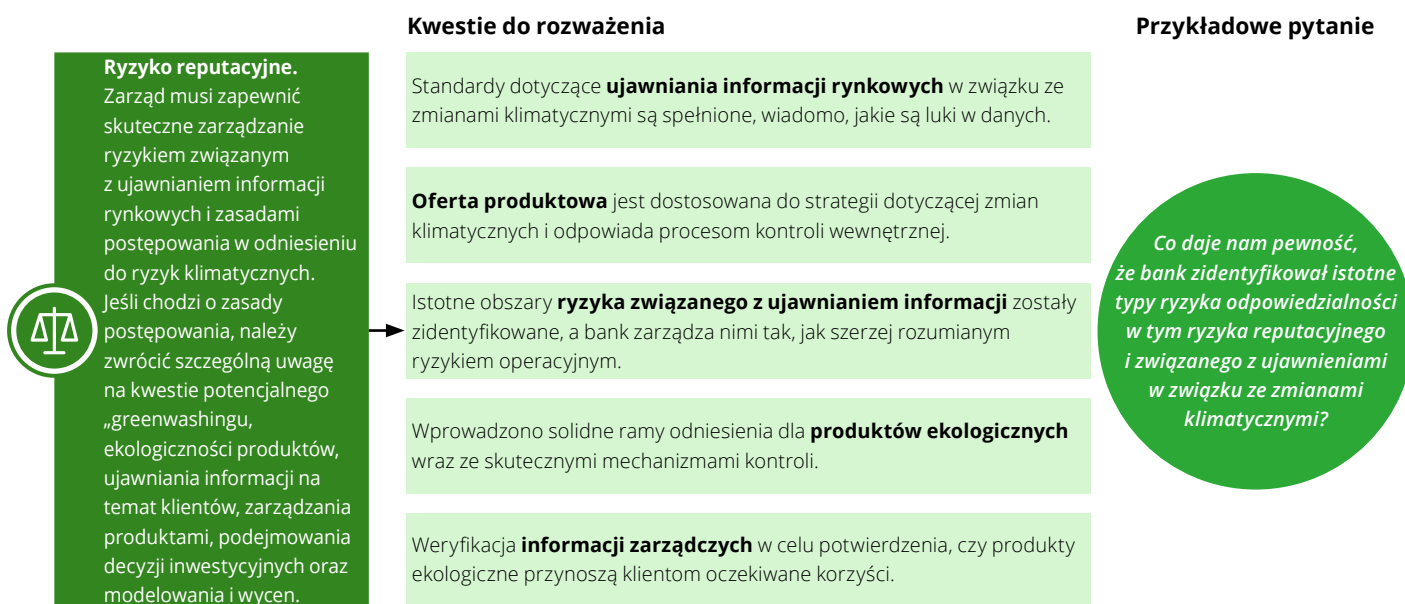
Czy na podstawie analizy scenariuszy jesteśmy pewni, że ryzyko w zakresie dostępu do zasobów finansowych w przyszłości mieści się w ramach naszego apetytu na ryzyko?

5

Ryzyko reputacyjne

Dla banków, zmiany klimatyczne wiążą się z wieloma rodzajami ryzyka w zakresie odpowiedzialności i reputacji, przy czym negatywna komunikacja rynkowa i tzw. „greenwashing” są przedmiotem szczególnego zainteresowania organów nadzoru. Aby ograniczyć ryzyko reputacyjne, które może powstać w wyniku niedociągnięć w sferze spełniania obowiązków informacyjnych, banki muszą w sposób wyczerpujący, wiarygodny i zgodny z wymogami regulacyjnymi informować o ryzyku, jakie ponoszą na obszarze zmian klimatycznych, a także rozważyć możliwość zastosowania zaleceń sformułowanych przez grupę zadaniową Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD). Z perspektywy produktów i usług, działania mające na celu stopniowe przekierowanie środków na zrównoważone inwestycje stwarzają dla banków nowe szanse, np. w zakresie zielonych obligacji, kredytów, pożyczek

hipotecznych i produktów sekurytyzacyjnych. Konsekwencje zmian klimatu dla ryzyka związanego z reputacją są dotychczas jednak nadal stosunkowo słabo zbadane.⁵ Aby ustrzec się przed „greenwashingiem”, bank musi wprowadzić efektywne mechanizmy kontrolne w odniesieniu do produktów, które oferuje - w zakresie ich wyceny, modelowania, rozliczeń, należytej staranności, zarządzania produktem, dostosowania i związanych z nimi obowiązków informacyjnych. Zarząd powinien również ocenić ryzyko dla banku związane z przyszłymi krokami ustawodawczymi, zwracając przy tym szczególną uwagę na zagrożenia wynikające z danych dotyczących ESG w tym klimatu, zarówno jeśli chodzi o ich dostępność, jak i jakość. W szczególności, obecny brak globalnie spójnych norm w odniesieniu do produktów, taksonomii oznacza, że przeprowadzane dziś oceny produktów ekologicznych są z konieczności bardzo subiektywne.

Dobra pozycja na przyszłość

Działania na rzecz ograniczenia ryzyka klimatycznego będą dotyczyć wszystkich aspektów strategii biznesowej i działalności banku. Same banki mogą, używając własnych środków finansowych oraz za pośrednictwem swojej działalności, przyczynić się do ekologicznej transformacji gospodarki. Banki będą również musiały odpowiedzieć na zapotrzebowanie klientów na ekologiczne produkty i nowe typy usług. Zarząd odegra istotną rolę w tym

procesie transformacji. Biorąc pod uwagę wzmożoną kontrolę ze strony organów regulacyjnych i wszystkich interesariuszy, jeśli organy zarządcze banku bliżej zainteresują się tematem zmiany klimatu już teraz, bankowi łatwiej będzie wybić się na rynku jako instytucja proekologiczna, spełnić oczekiwania interesariuszy, skutecznie zarządzać ryzykiem klimatycznym a dzięki temu odnieść korzyści z dobrego przygotowania do zachodzącej transformacji.

Kontakty

Irena Pichola

Partner
Sustainability Consulting
ipichola@deloittece.com

Dorota Snarska-Kuman

Partner
Supervisory Boards Program Leader
dsnarskakuman@deloittece.com

Tomasz Gasiński

Dyrektor
Sustainability Consulting
tgasinski@deloittece.com

Przemysław Szczygielski

Partner
Financial Services Industry Leader
pszczygielski@deloitteCE.com

- 1 Do przykładów należą tu: ogłoszenie przez Financial Conduct Authority (FCA), że począwszy od okresów sprawozdawczych rozpoczynających się w dniu 1 stycznia 2021 r., wiodące spółki giełdowe będą zobowiązane do ujawniania informacji zgodnie z zaleceniami TCFD na zasadzie wymogu przestrzegania zasad lub złożenia wyjaśnień w przypadku braku takiej zgodności (comply or explain), przy czym do 2025 r. wymogi te będą stosowane wobec szerszego zakresu spółek; unijne rozporządzenie w sprawie ujawniania informacji (które ma być stosowane od marca 2021 r.); włączenie preferencji środowiskowych, społecznych i dotyczących ładu korporacyjnego (ESG) do procesu ustalania adekwatności inwestycji w ramach MiFID II (oczekuje się, że przepis ten będzie stosowany od I lub II kwartału 2022 r.); unijne rozporządzenie w sprawie taksonomii (które ma być stopniowo wprowadzane od stycznia 2022 r.). W 2022 r. EBC przeprowadzi również test warunków skrajnych związany z klimatem.
- 2 Commodity Futures Trading Commission, Managing Climate Risk in the US Financial System, wrzesień 2020 r.; Departament Usług Finansowych Stanu Nowy Jork, Pismo do dyrektorów naczelnych instytucji finansowych podlegających regulacji stanu Nowy Jork, październik 2020 r.
- 3 Andrew Hauser, Bank Anglii przemowa na temat zmian klimatycznych, październik 2020 r.
- 4 Do przykładów należą: PRA Dead CEO - pismo w sprawie zarządzania ryzykiem finansowym związanym z klimatem, lipiec 2020 r.; Wskazówki ECB dotyczące zagrożeń związanych z klimatem i środowiskiem, listopad 2020 r.; Network for Greening the Financial System (NGFS) wskazówki dla organów regulacyjnych, maj 2020 r.; oraz Analiza dotycząca zarządzania i nadzoru nad ryzykiem ESG dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych przygotowana przez Europejski Urząd Nadzoru Bankowego (EBA), październik 2020 r.
- 5 Organ FCA określił swoje podejście do zmian klimatycznych i zielonego finansowania w ramach odpowiedzi na zapytanie DP 18/18, październik 2019 r.

Deloitte.

Nazwa Deloitte odnosi się do jednego lub kilku podmiotów Deloitte Touche Tohmatsu Limited („DTTL”), jej firm członkowskich oraz ich podmiotów powiązanych (zwanych łącznie „organizacją Deloitte”). DTTL (zwana również „Deloitte Global”), każda z jej firm członkowskich i podmiotów z nimi powiązanych są prawnie odrębnymi, niezależnymi podmiotami, które nie mogą podejmować decyzji ani zobowiązań za inne podmioty wobec osób trzecich. DTTL, każda z jej firm członkowskich i podmiotów powiązanych ponoszą odpowiedzialność wyłącznie za własne działania i zaniechania, a nie za działania i zaniechania innych firm członkowskich i podmiotów powiązanych. DTTL nie świadczy usług na rzecz klientów. Zapraszamy na stronę www.deloitte.com/pl/onas w celu uzyskania dalszych informacji.

W Polsce usługi na rzecz klientów świadczą: Deloitte Advisory spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., Deloitte Poland sp. z o.o., Deloitte Audit spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp.k., Deloitte Doradztwo Podatkowe Dąbrowski i Wspólnicy sp.k., Deloitte PP sp. z o.o., Deloitte Advisory sp. z o.o., Deloitte Consulting S.A., Deloitte Legal, Pasternak, Korba i Wspólnicy Kancelaria Prawnicza sp.k., Deloitte Digital sp. z o.o. (wspólnie określane mianem „Deloitte Polska”), będące jednostkami powiązаныmi z Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Polska jest jedną z wiodących firm doradczych w kraju, świadczącą usługi profesjonalne w obszarach: audytu, doradztwa podatkowego, konsultingu, zarządzania ryzykiem, doradztwa finansowego oraz prawnego za pośrednictwem ponad 2300 profesjonalistów z Polski i zagranicy. Więcej informacji o Deloitte Polska: www.deloitte.com/pl/onas